

V.U. Stefaan Van der Auwera, Waversebaan 66, 3001 Heverlee
Afgiftekantoor 3000 Leuven 1 — P4A9093

PB-PP | B-2/2384
BELGIE(N)-BELGIQUE

Driemaandelijkse

Tijdingen

jaargang 47 nr 2

april – juni 2016

Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud vzw
Regionale milieu- en natuurvereniging
Waversebaan 66, 3001 Heverlee

Colofon

Tijdingen is het driemaandelijkse tijdschrift van de regionale natuur- en milieuvereniging Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud vzw. VHM vecht sinds 1969 voor het landschap, de natuur en het leefmilieu in het Dijleland en ver daarbuiten. Daartoe heeft ze een werking ontplooid over vele domeinen: natuureducatie (educatieve projecten, bosklassen, lezingen), natuurbeheer, opleiding natuurgidsen, wandelingen enz. VHM treedt ook op tegen milieudelicten en onderhoudt nauwe contacten met beleidsmakers om de negatieve impact op de natuur te voorkomen of te minimaliseren. Met dit tijdschrift en onze website willen we de leden op de hoogte houden van onze activiteiten. Tintelen uw vingers om mee te helpen, neem dan zeker contact op met ons infocentrum!

infocentrum@vhm.be

016/ 23 05 58

Waversebaan 66

3001 Heverlee

www.vhm.be

De redactie

Stefaan Van der Auwera (layout),
Jo Symons, Waldo Dekeyser.

U heeft foto's of een verslag van een activiteit? Stuur maar op!

Foto's vooraf: Eric Malfait,
Désiré Vanautgaerden.

Druk: Vanderpoorten,
Kessel-Lo
1200 ex.

Lidgelden

Lid worden kunt u voor 18 euro / jaar (Hoe? Rekeningnummer? **Zie kader hiernaast**). Hiervoor krijgt u 4 x per jaar ons tijdschrift Tijdingen en gratis toegang tot heel wat van onze activiteiten.

Steen

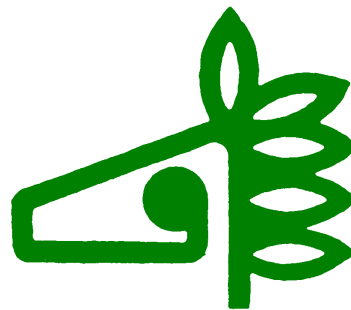
Onze initiatieven, ondermeer de aankoop van natuurgebieden in het Dijleland, kunt u ondersteunen door een gift te storten op het rekeningnummer met duidelijke vermelding 'Gift':

IBAN: BE92 2300 0285 2123
BIC: GEBABEBB

Giften vanaf 40 euro zijn fiscaal aftrekbaar (U ontvangt een attest).

Inhoud april – juni 2016

Bedankt, Louis De Smet!	1		
Doode Bemde Nieuws	2		
De dolle bende	6	Tweetende boswachters	16
Kaas- en Spaghetti-avond	8	VHM eikelmuis	
Korte berichten		VHM insektenhotel	
Speurneuzen: het netelig verhaal van Emma.	9	Onroerend Erfgoed	17
		Hoge Venenwandeling	
Afscheid van Frans Vandenwijngaerden	13	Zwerfvuildag	18
KLIMAATWERF '1001 BOMEN': vind-ik-leuk	14	Graslandinventarisaties	19
Climate Express Tip		INSCHRIJVINGSFORMULIER ZOMERKAMP 2016	20
		Doode Bemde loopt weer vol!	21

Neem eens een kijkje op de webstek! Ook op facebook!

In het midden van deze Tijdingen vindt u de uitneembare activiteiten agenda

Waarom lid worden?

- U steunt de natuurontwikkeling in uw streek
- U krijgt driemaandelijks een interessant en mooi verzorgd tijdschrift
- U blijft op de hoogte van de vele leuke, ontspannende en/of leerzame activiteiten

infocentrum

Tel: 016 23 05 58

Op stap met de Vrienden geweest?

Waarom niet eens een klein verslagje en wat foto's maken voor Tijdingen! Stuur maar op naar infocentrum@vhm.be

De Dijlevallei waarderen = lid worden

Stort 18 € voor een individueel of gezinslidmaatschap op rekening VHM vzw

IBAN : BE74 4310 5250 0107

BIC : KREDBEBB

Gelieve bij de overschrijving duidelijk te vermelden of u kiest voor een **individueel lidmaatschap** of **gezinslidmaatschap**. Vermeld bij het gezinslidmaatschap het totaal aantal gezinsleden woonachtig op hetzelfde adres.

OF NOG BETER: **Domiciliëring** → Vraag bij ons een **SEPA-domiciliëringformulier** aan en bezorg het ons ondertekend en ingevuld terug. In tegenstelling tot vroeger moet u dus niet meer bij de bank een domiciliëring openen, wijzigen of stopzetten, maar rechtstreeks bij VHM.

U krijgt dan steeds en stipt alle Tijdingen in uw bus.

Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud vzw

Waversebaan 66

3001 Heverlee

Email: Infocentrum@vhm.be

Webstek: www.vhm.be

Bedankt, Louis De Smet!

Louis De Smet is zonder twijfel een VHM-er van het eerste uur. Vanaf 1969 bestond VHM als natuurvereniging. VHM was ook wel een protestgroep die luid van zich deed horen. Het jaar 1968 was immers nog maar net voorbij... Er werd terecht geprotesteerd tegen het voorgestelde tracé van de autosnelweg E5 (nu de E40), die dwars doorheen Heverleebos zou lopen. Louis heeft zeker meegelopen in een aantal manifestaties en zal blij geweest zijn toen het tracé werd aangepast: Heverleebos bleef zoveel mogelijk gespaard en er kwam geen motel in Egenhovenbos.

Na 12 jaar, in 1981, werd Louis de derde voorzitter van de vereniging, na Luc Mellaerts en Felix Stienlet. Tijdens de talrijke vergaderingen van onze vereniging is Louis nooit een luidruchtige tafelspringer geweest, wel integendeel. Hij kwam misschien wat schuchter over, maar "op het veld" voelde hij zich in zijn sas. Hij heeft lang in tandem gewerkt met zijn broer Jan. Ze zijn allebei opgegroeid in Heverlee en hebben heel hun jeugd in Heverleebos rondgehangen. Ik ben er zeker van dat zij een flink aantal wandelaars hebben geïnspireerd om later ook natuurgids te worden. Vooral de wandeling 'Lente in Egenhovenbos' moet legendarisch geweest zijn. Louis en Jan kennen immers elk paadje, niet alleen in 'onze' bossen, maar ook in de rest van het Dijleland. En ik heb het meer dan eens meegemaakt dat zij aan de hand van een geluid, een nest of een ei een vogel onmiddellijk op naam kunnen brengen. Zelfs de moeilijke gevallen! En ook hun kennis van de overige fauna en flora mag er wezen.

In 2006 is Louis teruggetreden als voorzitter van VHM. Hij werd ere-voorzitter van VHM vzw en voorzitter van de werkgroep natuurgidsen. In die functie volgde hij zijn oudere broer Jan op, voor wie het organisatorische werk wat moeilijk begon te worden. En nu Louis het op familiaal vlak niet onder de markt heeft, geeft hij de fakkel door.

Het is pas wanneer je zelf het takenpakket van iemand overerft, dat je merkt hoeveel daarbij komt kijken. Met de dag groeit mijn appreciatie voor de stille werker Louis. Zijn scherpte van geest en zijn efficiënte stijl van vergaderingen leiden,

Louis en Ad Wouters

maken indruk. Dat hij zo vaak to-the-point is, heeft zeker te maken met zijn opleiding als landbouwingenieur. Louis is geen grote prater, maar een des te betere luisteraar. Iemand die jong en oud ruimte kan geven om ideeën te formuleren, ook al zijn die op een bepaald moment niet zo evident.

Louis, het doet ons natuurgidsen plezier dat jij de vergaderingen van onze werkgroep zult blijven bijwonen. Als we al eens in een knoop liggen bij één of ander agendapunt, slaag jij er vanuit jouw rijke ervaring meestal wel in een aanvaardbare oplossing te vinden. Met jouw aanwezigheid is de continuïteit verzekerd, wat niet wil zeggen dat je niet openstaat voor vernieuwing.

Beste Louis (en ook wel een beetje 'beste Jan'), de Vrienden en meer in het bijzonder de werkgroep natuurgidsen zijn je oprecht dankbaar voor je trouwe dienst van bijna een halve eeuw! Wij hopen je nog vaak te mogen ontmoeten en dat niet alleen op vergaderingen!

Hugo Dehennin

Met dank aan Jo Symons en Germaine Heeren

(Foto's: Rik Lenaert)

Louis De Smet, Frans Vandewijngaerden, Rik Vranckx

HET Doode Bemde NIEUWS

Hoog en droog

De Doode Bemde beschikt over ongeveer 6,1 km vijverdijken. Het grootste deel daarvan is in de loop der tijd spontaan begroeid geraakt met bomen en struiken. Enkele stroken langs de IJsevijvers en de kasteelvijver maaien we sporadisch en blijven bijgevolg grazig. Op de rest van de dijken laten we de natuur zijn gang gaan. Dat wil zeggen: er wordt geen regelmatig beheer gevoerd. Jaarlijks proberen we wel een deel van de bomen en struiken te kappen, een vorm van hakhoutbeheer dus. Indien bomen en struiken te groot worden, geraakt de vijver ingesloten. Watervogels houden daar niet van. Tegelijk vermijden we dat de dijken beschadigd raken wanneer een grote boom zou omvallen (doorgaans door de wind). Ook dit jaar is dat het geval, net zoals de voorbije 10 jaar. De hele winter is de terreinplieg aan de slag geweest met het kappen en het verzagen van de bomen en struiken; de zondagse vrijwilligersploeg en vele klassen zijn aan de slag gegaan met het opruimen van takhout op het stuk dijk naast het pad richting kijkhut De Roerdomp en op de noordelijke dijk van de Langerodevijver. Werken op de dijken heeft zo zijn voordelen. Hoog en droog tijdens de overstroming van december. Het resultaat van al dat gezwog zijn nogal kale dijken, maar de struiken zullen snel terug doorschieten. Dat kan je bijvoorbeeld zien aan de zuidelijke Kliniekvijver. Die hebben we de voorbije drie jaar onder handen genomen. Op de noordelijke dijk van de Langerodevijver zijn nog een paar grote wilgen blijven staan. Die worden in het najaar gekapt.

En de everzwijnen?

Sinds enkele jaren lopen er opnieuw everzwijnen rond in het Dijleland. Via wroetsporen in de graslanden, pootafdrukken op modderige plaatsen, foto's op de cameraval en een sporadische zichtwaarneming weten we dat ze er zijn. Hoeveel, daar hebben we het raden naar. Ze zijn moeilijk, zo niet onmogelijk te tellen. We denken dat het de voorbije jaren hoofdzakelijk om zwervende individuen ging, vooral volwassen mannetjes (keilers). Sinds dit jaar weten we zeker dat er meerdere exemplaren rondlopen. We hebben een groepje van vier gezien en rond dezelfde periode stond er op de foto een groter keiler die zeker niet tot het groepje behoorde. We kunnen dus met zekerheid zeggen dat er op dat moment vijf verschillende dieren in de Doode Bemde aanwezig waren. De lokale jachtwachter vertelde overal dat er 12 zaten, maar kon ons geen bewijzen voorleggen en wou het ook niet bevestigen.

Dat we de everzwijnen niet zomaar hun gang kunnen laten gaan is voor ons duidelijk. Everzwijnen leggen ook makkelijk grote afstanden af en zijn niet zomaar in een gebied te houden. Tenzij je er een stevige omheining rond zet natuurlijk. Ze hebben bovendien de onhebbelijke gewoonte graslanden om te ploegen en landbouwgewassen zeer lekker te vinden. In een dichtbevolkte regio met heel wat verschillende belangen kort

(Foto's: DVA)

bij elkaar kan dat problemen geven. Op tijd ingrijpen is dan de boodschap. In Limburg is dat niet gebeurd, waardoor de populatie er zeer snel is toegenomen. Ze hebben er nu de grootste moeite om de aantallen terug te reduceren.

Dat wilden we vermijden. Everzwijnen zijn een meerwaarde voor de natuur. Zo zorgen ze door hun gewroet voor dynamiek in de bossen, ze vergemakkelijken natuurlijke verjonging van vele boomsoorten doordat ze dikke strooisellagen doorbreken.

In de voormalige populierenaanplantingen kunnen ze op die manier de dichte mat ruigtekruiden openbreken. Bomen en struiken krijgen dan de kans om te kiemen. We vinden dus dat ze hier thuis horen, alleen mogen het er niet te veel worden. We hadden daarom aan het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) gevraagd alle betrokken partijen bijeen te brengen. Dat is ook gebeurd. We hebben verschillende keren rond tafel gezeten met de landbouwers, de lokale wildbeheereenheden, het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek en de gemeenten Huldenberg, Oud-Heverlee en Bertem. Bedoeling was om een gezamenlijk plan van aanpak te hebben voor de populatie zou beginnen toenemen. Dat is er helaas niet gekomen. Sinds begin 2015 is er geen overleg meer doorgegaan. Voor de landbouwers lag het moeilijker, maar met ANB en de wildbeheereenheden was er nochtans een grote mate van overeenstemming. Geen plan dus. Intussen wordt het duidelijk dat de populatie aan het groeien is. In de Doode Bemde en in Meerdaalwoud duiken er nu ook kleinere exemplaren op. Hoe het zit in de rest van het Dijleland, weten we niet. Zover ons bekend wordt daar ook niet actief naar de dieren uitgekeken.

Wat nu? Een everzwijnenpopulatie beheren moet doordacht gebeuren. Dieren schieten zal noodzakelijk zijn, maar op de verkeerde plaatsen op het verkeerde moment ingrijpen, kan net problemen veroorzaken. Everzwijnen zijn slimme dieren. Ze weten zeer snel wanneer op ze gejaagd wordt. En je wil de dieren niet richting de akkers jagen op het moment dat de gewassen nog op het veld staan. Een gezamenlijk plan van aanpak met alle betrokkenen over het hele gebied biedt daarvoor de beste garantie. Op dit moment zien we jammer genoeg het tegenovergestelde gebeuren. Van de lokale jachtgroep (die van de eenden) kregen we te horen dat ze everzwijnen zouden beginnen schieten in en rond de Doode Bemde, althans op de percelen waar ze jachtrecht op hebben. En ze lieten er geen gras over groeien. Dat ze daarbij niet geheel de regels zouden volgen was te verwachten. Intussen zijn we via via te weten gekomen dat ze aan de zuidrand van de Doode Bemde 1 everzwijn geschoten hebben.

Navraag bij ANB heeft nog wat informatie opgeleverd. De Vlaamse overheid heeft de drie wildbeheereenheden die actief zijn in of rond Heverleebos-Meerdaalwoud en de Dijlevallei de toestemming gegeven om elk vijf everzwijnen te schieten. Waarop dat aantal van 15 gebaseerd is, was ons niet duidelijk. Via via weten we intussen dat het Vlaams gewest standaard een afschot van vijf dieren toelaat wanneer de toestand van de populatie niet gekend is. We vinden het jammer dat we daar niet op voorhand over ingelicht werden. Dat zou misverstanden en wrevel vermeden hebben. Wat ons betreft is het streefdoel nog steeds een gezamenlijk plan van aanpak. We zullen daarom bij ANB vragen opnieuw een overleg te organiseren. Op zijn minst moet voor alle betrokkenen duidelijk zijn wie welke maatregelen neemt, op welke plaats en wat de resultaten daarvan zijn.

Planten

Bomen en struiken planten doen we niet vaak in de Doode Bemde. We laten percelen liever spontaan verbossen. Soms gaat dat zeer snel, op andere percelen is het soms jaren

wachten voor een boom of struik door de dichte mat ruigtekruiden geraakt. Wat we wel af en toe doen is een bomenrij die een typisch zicht van de Doode Bemde vormt, heraanplanten. Zo hebben we in de Kleine Broekstraat (Korbeek-Dijle) enkele grauwe abelen geplant toen de oude exemplaren bij een storm gevallen waren. Ook oude knotwilgenrijen vullen we terug op wanneer er exemplaren uitvallen. In maart zijn we van ons principe afgeweken door in de Toemaat/Tarweblok een houtkant aan te planten. Op de rechteroever van de Dijle, vlak tegen de dorpskern van Sint-Joris-Weert, hebben we intussen een aaneengesloten blok in beheer. De voorbije jaren hebben we er heel wat werk verricht. Zo ruimden we oude rasters op en verwijderden we exoten in de bospercelen. We kunnen nu ook werk maken van een aangepast graslandbeheer. De eerste jaren zullen we twee keer maaien, in juli en in het najaar. Nadien kunnen we dan overschakelen op maaien en nabegrazen. Over enkele jaren moeten hier dus terug bloemrijke graslanden te zien zijn. Het landschap mag intussen al gezien worden. Wat zonde om dan te moeten uitkijken op typische Vlaamse koterij. Omdat er na afloop van de collectorwerken toch een strook braak lag, hebben we van de gelegenheid gebruik gemaakt om hier een houtkant te planten. Over een lengte van 85 m hebben we eenstijlige meidoorn, sleedoorn, hazelaar, rode kornoelje, Gelderse roos en kardinaalsmuts geplant. Allemaal soorten die in de vallei thuishoren. Bovendien hebben we autochtoon plantgoed gebruikt. Die planten zijn afkomstig van exemplaren die al zeer lang in onze gebieden vertoeven en dus zeer goed aangepast zijn aan de bodem en de leefomstandigheden in onze streken. Wil je hierover meer weten, neem dan een kijkje op www.plantvanhier.be.

Boomgaard

Vorige winter hebben we de boomgaard van het kasteel van Neerijse een makeover gegeven. Een van de werken was het aanplanten van nieuwe fruitbomen. Die hebben er intussen een eerste groeiseizoen opzitten. Tijd dus voor een snoeibeurt. Iets heel anders dan het natuurbeheer waar we in thuis zijn. Gelukkig konden we rekenen op twee deskundige vrijwilligers. Waarvoor onze dank. Voor de restauratie van de kasteelmuur moeten nog heel wat documenten opgesteld en formulieren ingevuld worden. Dat zal nog dus nog even duren. Vrijwilligers blijven intussen ijverig verder stenen kuisen. De restauratie van de gietijzeren poort nadert wel zijn voltooiing. We hopen ze dit voorjaar te kunnen terugplaatsen.

Kayakken op de Dijle – eindeloze pogingen om tot goede afspraken te komen...

In de pers kon je onlangs lezen dat er op de Dijle stroomopwaarts Leuven opnieuw gevaren zou worden. Tussen alle betrokken partijen was een zogenaamde conventie ondertekend. Dat is evenwel nog niet gebeurd. Met de tekst die ons uiteindelijk was voorgelegd, kunnen we niet zomaar akkoord gaan. Daarom enige geschiedenis en achtergrond bij dit dossier.

Tijdlingen

In het verleden (intussen 20 jaar geleden) heeft onze vereniging met de rivierbeheerder (toen AMINAL Afdeling Water) en met de toenmalige buitensportsector afspraken gemaakt over afvaarten van de Dijle.

De waterkwaliteit van de Dijle was aan het verbeteren en het aantal afvaarten steeg tot vele tientallen groepen per jaar. Uiteraard bleven die niet altijd op de rivier, maar kon je ze ook langs de oever overal aantreffen. Een aantal presteerden het (echt waar!) om tap- en geluidsinstallaties aan te slepen op instapplaatsen in de Doode Bemde. Het liep dus enigszins uit de hand.

Probleem is dat er een gat in de wetgeving zit, waardoor afvaren van onbevaarbare waterlopen (sic!) niet kan verboden worden. Je hebt als vaarder alleen toestemming van een boordegenaar nodig om van op zijn eigendom in de rivier te gaan. Met alle betrokkenen is toen een 'gentleman's agreement' gemaakt. Deze afspraak heeft ruim 10 jaar stand gehouden.

Intussen is de buitensportsector sterk veranderd. De sector is geprofessionaliseerd en vooral nog veel verder toegenomen. Ook de rivierbeheerder is veranderd. Tegenwoordig beheert de Vlaamse Milieumaatschappij dienst operationeel waterbeheer (VMM) dit deel van de Dijle. Het gaat over allemaal andere, nieuwe ambtenaren die de vorige besprekingen niet meemaakten.

Intussen was er voor de Dijlevallei een zogenaamd natuurontwikkelingsscenario afgesproken inzake waterbeheersing. Na zeer lang en moeizaam overleg (ca. 25 jaar) is er voor gekozen om in de Dijlevallei geen wachtbekkens te bouwen om de binnenstad van Leuven en de universiteitscampus van de KUL voor overstromingen te vrijwaren. Er is voor gekozen om met natuurlijke overstromingen te werken in de volledige vallei stroomopwaarts Leuven tot aan de taalgrens. De Doode Bemde ligt volledig in die natuurlijke overstromingszone.

Natuurlijke overstromingen i.p.v. een of meerdere wachtbekkens zijn maar mogelijk als de afvoer van de rivier vertraagd wordt. Dat gebeurt in het geval van de Dijle door helemaal niet meer in te grijpen op de rivier. Dat betekent dat alle bomen en struiken op de oevers mogen blijven groeien en ook mogen blijven liggen als ze in de rivier vallen. Zo verruwd het rivierkanaal en wordt de afvoer gestremd. Op die manier overstromen grote delen natuurgebied en niet de binnenstad van Leuven en de universiteitscampus.

Dit systeem is een erg goedkoop alternatief ten opzichte van wachtbekkens en, indien uitgevoerd zoals afgesproken, zijn er nog grote natuurwaarden mogelijk. Wat waterbeheersing betreft werkt het systeem, want Leuven komt de laatste 15-20 jaar niet meer in het 'overstromingsnieuws', heel wat andere steden in Vlaanderen wel...! Voor de natuur in de vallei werkt dit systeem echter alleen maar wanneer er hele grote stukken overstromen en niet slechts kleine delen zoals nu het geval is. De negatieve effecten van overstromingen (excessieve sedimentafzet, langdurige, frequente en diepe overstromingen)

worden nu immers geconcentreerd op de beperkte delen die overstromen, met name de Doode Bemde en de zone rond Egenhovenbos. In die zones gaan de natuurwaarden actueel achteruit. Spreiding van overstromingen is dus van het grootste belang.

Bomen in en langs de rivier maken het erg moeilijk, om niet te zeggen onverantwoord, om met groepen onervaren kayakers/kanoërs de Dijle af te varen. Dat we aandringen op afspraken hierover heeft niet alleen te maken met vrees voor toenemende verstoring van bijvoorbeeld bever en ijsvogel, maar nog veel meer met het in stand houden van natuurlijke overstromingen.

Er zijn lange overleggronden geweest, georganiseerd door de VMM, samen met buitensport- en natuurverenigingen, de gemeenten, de provincie Vlaams-Brabant en het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB). Helemaal op het einde heeft de VMM daar Sport Vlaanderen (het vroegere BLOSO) bij betrokken "om infrastructuur aan te leggen en om promotie te maken".

Afspraken en 'gentleman's agreements' zijn één ding, maar infrastructuur aanleggen en promotie maken is iets helemaal anders. Het gaat hier ten slotte om een Natura 2000 gebied!

We hebben in de Doode Bemde de afspraken over het streven naar natuurlijke overstromingen als oplossing voor wateroverlast in Leuven, steeds consequent uitgevoerd. Elders in de vallei is dat niet gebeurd. Het resultaat is dat de Dijle in de Doode Bemde fors verruwd en vernatuurlijkt is. Daardoor treden er nu jaarlijks 1-2 grote overstromingen op, daar waar dat 20 jaar geleden zo goed als nooit gebeurde. Het resultaat is dat we in de Doode Bemde alle overstromingen te verwerken krijgen en andere delen van de vallei veel minder tot helemaal niet. Stroomop- en stroomafwaarts van de Doode Bemde is de noodzakelijke verruwing veel minder ver gevorderd. Dat komt omdat in die zone's landbouwers langer actief waren en omdat de VMM en ANB langzaam de afspraken van de jaren '90 vergaten (administraties wisselen van personeel...). In die zones begon men dus opnieuw oevers te maaien, bomen en struiken te verwijderen enz. Vanuit de natuurvereniging hebben we er dan ook op aangedrongen om bomen en struiken ook buiten de Doode Bemde te laten staan. Mondjesmaat gebeurt dat nu eindelijk ook, vooral stroomopwaarts van de Doode Bemde. Daardoor zou de overstromingsdruk in de Doode Bemde in de toekomst kunnen afnemen. De grote voorwaarde is wel dat de verdere verruwing van de rivier blijft doorgaan. Het is dus van belang voor de natuur in de Doode Bemde dat bomen en struiken ook in die zones blijven liggen voornamelijk dan stroomopwaarts.

Terug naar de te ondertekenen overeenkomst nu. Dat is in essentie opnieuw een 'gentleman's agreement' zoals 20 jaar geleden. Het verschil is dat Sport Vlaanderen in extremis mee aan boord gehesen werd en die doet dat alleen maar als er promotie voor sport kan gemaakt worden EN als er infrastructuur wordt aangelegd. Sport Vlaanderen zou daarvoor grotendeels de kosten betalen. Die infrastructuur komt niet in de Doode Bemde, maar wel stroomop- en stroomafwaarts. In de Doode Bemde kan momenteel niet gevaren worden omwille

(Foto: Koen De Langhe)

van de vele omgevallen bomen en struiken. Stroomafwaarts de Doode Bemde zouden de 'huis-tuin & keukenkayakers' moeten varen, stroomopwaarts de meer gevorderden en onder begeleiding. Op 1,5 kilometer stroomopwaarts van de Doode Bemde zou een instapplaats aangelegd worden en waar de Dijle de Doode Bemde binnenstroomt een uitstapplaats. Die anderhalve kilometer is echter cruciaal voor de Doode Bemde. De verdere verruwing van dat traject is immers een voorwaarde om de negatieve gevolgen van te veel overstromingswater te vermijden. Over die zone gaat ook het artikel in het laatste nieuws van 20 februari 2016. Daarin zegt de gemeente Huldenberg bij monde van de burgemeester dat ze een nieuw publiek wil aanboren om aan commerciële afvaarten te doen met grote groepen. Het lijkt duidelijk dat alvast de geest en de letter van de te ondertekenen overeenkomst niet begrepen is door één van de spelers en dat er met andere woorden nog overleg nodig zal zijn.

De inhoud van door de VMM ter ondertekening voorgelegde convenant is op het einde nog aangepast. Er wordt nog een mogelijkheid voorzien om na een jaar de situatie te evalueren. Die wijziging is er gekomen omdat de natuursector mogelijk negatieve effecten verwacht. Probleem is evenwel dat beide overheidsinstellingen op de overlegvergaderingen expliciet aangaven dat ze, om budgettaire redenen, niet zouden controleren op het terrein. Dan vragen wij ons af welke gegevens ze na een jaar gaan gebruiken om te evalueren. Het geeft ons sterk de indruk dat de mogelijkheid van evaluatie slechts een smeermiddel is om de natuurverengingen mee over de streep te trekken en de convenant te laten ondertekenen.

Die evaluatie moet over cijfers kunnen gaan. Daarom is er bij ANB op aangedrongen om tellingen te doen en een nulsituatie van de belangrijkste natuurwaarden vast te leggen. Op dit ogenblik is het overleg daarover nog aan de gang.

Wat is het standpunt van de VHM in deze discussie:

1. Er moet een door alle partijen ondertekende overeenkomst komen, want anders mag ALLES en dat is in elk geval slecht voor de Doode Bemde.
2. De overeenkomst kan in de huidige vorm niet, omdat dit wel allerlei vragen vanuit de recreatiesector grondig regelt, maar veel minder tot geen garanties biedt voor de natuur en de overstromingsproblematiek.
3. Er zijn momenteel geen afspraken over natuurimpactmonitoring. Er is enkel een voorstel van ANB waarover geen sluitende afspraken zijn gemaakt, noch enige zekerheid bestaat dat het ook wordt uitgevoerd.
4. De beloofde evaluatie kan alleen maar uitgevoerd worden op basis van objectieve cijfers, waarvan VMM en ANB op de vergaderingen gesteld hebben dat geen van beide ze gaat verzamelen... Dat kan gewoon niet.
5. Alvast de gemeente Huldenberg lijkt de afspraken in de overeenkomst niet goed begrepen te hebben (zie het Laatste Nieuws van 20 februari 2016). ener is dus nog verduidelijking nodig.
6. Is het niet logischer dat het aanleggen van infrastructuur wordt uitgesteld tot na een evaluatie? Wij zijn er alvast niet van overtuigd dat de infrastructuur, eens aangelegd, weggehaald zal worden wanneer de evaluatie negatief zou blijken te zijn.

Ten slotte: weet dat het de bedoeling is om deze overeenkomst te gebruiken als voorbeeld voor het regelen van de afvaarten op de andere onbevaarbare waterlopen in Vlaanderen. Er zijn Nederlandse rapporten die een negatieve impact, bijvoorbeeld op de natuurgebieden rond de Dommel in Noord-Brabant, duidelijk maken. Om te vermijden dat het onherroepelijk fout gaat, willen we daarom aandringen op bijsturing van de convenant voor er getekend wordt.

Niko Boone & Piet Debecker

De wolf keerdekeerweere !

Het water laat zich maar moeilijk temmen. Sommige vijvers zijn gaan lekken door sluwe sabotagetechnieken der bevers met hulp van de meester in de dijkverniegiging nl. de muskusrat. De speciale eenheden der muskus-busters verklaarden de ratten de oorlog maar ondanks het decennialange uitroeingsbeleid zijn er nog altijd overlevers. Op de foto kan u de burcht van deze waterkonijntjes aanschouwen, de zogenaamde muskusheuvel! Wij zijn ondertussen gegronde hoop aan het koesteren dat we de strijd tegen de Japanse duizendknoop aan het winnen zijn. We zijn echter geducht voor nieuwe woekerende haarden, aangezien deze plant zich vrij snel en gemakkelijk verspreidt en daarbij geholpen wordt door de bevers die er de onaangename gewoonte op na houden om deze plant in kleine stukjes te bijten en alles in het rond te laten slingeren. Zodoende drijven er delen van de plant aan op de vruchtbare sliablagen van de Dijle en begint alles weer van voorafaan. Maar goed: de lente staat voor de deur. Na een prachtige herfst die eerder op een zomer leek, kwam de herfst dan toch wat later dan normaal, nl. in de winter. Vroeger noemden ze dat het gematigd zeeklimaat! De gevolgen bleven niet uit want natte-onderbroekenweer heeft drastische gevolgen. Roberto werd opnieuw geveld door een medisch curiosum, t.t.z. er zat een bol ter grote van een snookerbal in zijn keel en die produceerde een maand lang uiterst besmettelijke slijmen. Het was dus onverantwoord volgens zijn dokter Hippocrates om bij zijn collega's in de buurt te komen aangezien wij dan ook slijmballen zouden worden. Gelukkig zijn zware jongens al wat resistenter tegen al deze apocalyptische ziektebeelden en bleven we overeind...of toch bijna. Kürt-istan-al-Bül gleed met zijne fiets onderuit en moest de strijd om het natuurbehoud tijdelijk staken wegens geen beweging meer in de pols. Walter von Schönderbüken nam teveel gewicht op zijn schouders, viel uit door overbelasting en hem werd platte rust voorgeschreven. Ge ziet: het lot van de moerasarbeiders is niet alleen rozengeur en maneschijn. "Het is toch een droomjob, zo alle dagen buiten staan in de natuur terwijl het zonnetje schijnt", mogen wij vaak aanhoren van mensen die altijd

binnen werken. Dit werk is echter niet geschikt voor gewone mensen want wij gaan door de wind en door de regen, ja zelfs door alles heen! Maar goed, meestal maken we die mensen er vriendelijk op attent dat de zon niet altijd schijnt. Wat ik wel echt mis in de winter is zo eens een goeie ouderwetse vrieskou (-20 of daaromtrent). Tegenwoordig moogt ge blij zijn als het al een beetje vriest en sneeuwpret is al helemaal een uitzondering aan het worden. Zo deden wij deze winter herhaaldelijk waarnemingen van hermelijnen omdat deze diertjes zich nog niet hebben aangepast aan de klimaatwijziging en in de winter nog steeds hunne witte pelsmantel aandoen. Zo ziet ge ze in het heldergroene gras van kilometers ver lopen en zal waarschijnlijk die ene luiaard die zijn pelske niet meer vervangt de meeste kans hebben om te overleven. Het is zoals Darwin reeds stelde: de grootste profiteurs en leeglopers zullen het het verst schoppen. Verder deden we tijdens de hoge waterstanden nog enkele waarnemingen van bunzings. Soms vraagt een mens mij of ik wel eens dieren zie. Vroeger zei ik dan altijd: "Ja!" Aangezien mensen nooit tevreden zijn met het antwoord op hun vraag maar altijd meer willen, geef ik hen nu ook een opsomming van de beestjes die wij wel eens zien: eekhoorn, vos, ree, fazant en eend (ook wilde), levendbarende hagedis, hazelworm, hermelijn, everzwijn, bever,... Verder heel wat ijs- en andere vogels en vistjens als de rivierdonderpad. Wist u trouwens dat padden in het voorjaar zo geil zijn (van al dat slapen?) dat ze werkelijk alles nemen. Zo zag ik hoe een pad een donderpad besteeg. Maar ja, wat gaat ge er aan doen? Maar goed, met het stijgende wildbestand is het wachten op predatoren. Biologen achten het niet meer zo ondenkbeeldig dat de lynx en de wolf zich in d'Ardennen komen vestigen. Het is wachten op de wolf van Wéris of de lynx van Liège. Wij zien de komst van een wolf of een lynx naar onze Vlaamse contreien ook wel zitten. Lynxen zijn al decennialang gesignaleerd in onze directe omgeving en het zal niet de eerste wolf zijn die zich terug in de Lage Landen voortbeweegt. Biologen steken tegenwoordig overal zendertjes

in en dit leidt tot enkele leuke wist-je-datjes. Enkele migratiegegevens: Wolf Paulo ging van Umbrië naar de Vogezes. Wolf Björn ging van Polen naar Denemarken in een paar dagen. Wolf Slavc ging van Slovenië naar Italië na eerst volledig Oostenrijk te zijn doorgelopen (>2000km.). Aangezien de Europese wolfenpopulatie de laatste decennia is toegenomen en ze aan onze achterdeur wonen, is het te verwachten dat we er de volgende jaren nog meer van zullen horen. Verschiet dus niet als er morgen een wolf uit Polen of Portugal door uwen hof loopt. De Europese wolf is echter schuw mede door eeuwen vervolging. Aanvallen op mensen zijn eerder uitzonderlijk en de angst van vele mensen is dan ook volledig onterecht zeker als men vergelijkt met aanvallen van grote katachtigen, (grizzly)beren, slangen,... De Wolf Conservation Association informeert Jean Casquette over wolven om mensen af te helpen van wat we noemen "het roodkapjessyndroom". Wolven zijn en blijven natuurlijk toppredatoren: tezamen vloeren ze een eland en op zijn ééntje kan hij met gemak de nek van een edelhert breken. Door de intensieve jacht door blauwbloedigen in de 18de en 19de eeuw werd de wolf als het ware gedwongen over te gaan op vee (het is de schuld van de adel!). Ook heden ten dage zijn er nog conflicten met vooral schapenherders. Voor hen is het levensnoodzakelijk om terug waakhonden mee te nemen op

tocht om de kudde te beschermen. De kritiek van veeboeren in Amerika, Frankrijk,... richt zich dan ook in de eerste plaats naar de regering die hun onkunde demonstreerden door wolven uit te zetten i.p.v. als goede politici niets te doen en af te wachten; wolven migreren ook van nature! Daarnaast worden in de statistieken alle slachtoffers toegeschreven aan wolven. Er zijn echter veel regio's waar nog andere predatoren zoals verwilderde honden ronddolen. Deze al dan niet hondsdolle bendes kunnen er een waar slachtveld van maken en in Kroatië en Rusland is gebleken dat het aantal verwilderde honden drastisch werd teruggedreven door wolven. Deze confrontaties hoeven niet altijd op geweld uit te draaien want soms wordt er ook heel vriendschappelijk met elkaar omgegaan met kleine wolfhonden tot gevolg. Hiermee schiet de wolf in zijn eigen been want dit leidt tot genetische vervuiling. In Roemenië werd een roede wolf gevolgd via de zendertjes. Het bleek dat zij niet alleen elke nacht de drukste autostrades, treinsporen,... overstaken maar dat ze zich ook tot 's morgens vroeg in de stadsrand begaven om zich aldaar te goed te doen aan de vuilnisbelt. Groot was echter de verbazing van de biologen toen bleek dat ze op een nacht een doortocht maakten door de lokale dierentuin! Ge maakt e wa mee!!!

De Dolende Bende.

(foto's: Kristien Vermaelen)

Het organisatieteam van de Kaas- en Spaghetti-avond dankt u!

VHM vzw dankt alle gasten die op zaterdag 27 februari aanwezig waren en bijdroegen aan de gezellige ambiance op de jaarlijkse Kaas- en Spaghetti-avond ten voordele van natuurreservaat De Doode Bemde. We bedanken alle vrijwilligers die zich vol goede moed hebben ingezet voor en achter de schermen. Last but not least een groot woord van dank aan de vele gulle sponsors die dit evenement mee mogelijk maakten. Speciale vermelding voor Bioplanet Korbeek-Lo en Cadans Rijwielen. Ook heel veel dank aan Baron's Brasserie, Het Saunahuisje, Saturna keramiek atelier, Lambrechts Tuinmachines, Tuincentrum Michaux, Café In De Molen, Villa San Martino, Toets-en-Bord, Chardonnay Meerdael, Spaans Dak, Burgerfolie, HVS Motors, Anders Getint, Argenta kantoor Vandersteen Frank, Den Bakker, Nova Catering, Hempmade, Lovius Advocatenvennootschap, Kunstatelier Rogier, Stella Artois en Appelfabriek.

De opbrengst van deze avond zal gebruikt worden voor de financiering van twee zaken: het laatste deel van de (historisch verantwoorde) restauratie van het smeedijzeren hek van het kasteelpark (kant Eygenstraat) en verder wordt volgend jaar ook het laatste deel van de watervoorziening van de vijvers aangepakt, onder andere het bever-proof maken van de laatste monniken.

We hopen jullie volgend jaar opnieuw te mogen verwelkomen.

Eén van de vele mooie prijzen.

Uitbreiding Doode Bemde erkend

Vlaams Minister van Omgeving, Natuur en Landbouw Joke Schauvliege keurde recent een uitbreiding van natuurreservaat Doode Bemde goed. Het erkend natuurreservaat, gelegen in de gemeenten Bertem, Huldenberg en Oud-Heverlee, wordt uitgebreid met een oppervlakte van 9ha en 46a. De totaal erkende oppervlakte komt door deze uitbreiding op 244ha 84a. Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud vzw zal de erkende percelen beheren volgens een goedgekeurd beheerplan.

Help de bijtjes

De populaties van zowel wilde als honingbijen blijven achteruitgaan. Vooral in de vroege lente met schaarse bloeiende planten hebben zij het moeilijk. Wil je hen een handje helpen? Laat dan die paardenbloemen die zich zonder uitnodiging in uw gazon, op uw tuinpad of in de borders zijn komen vestigen, even in bloei komen. De bijtjes zullen u dankbaar zijn!

Germaine Heeren

HET NETELIG VERHAAL VAN EMMA

Het is lente! Emma en haar mama plukken samen jonge blaadjes van brandnetels. Ze zoeken onbespoten plantjes die niet naast een drukke weg groeien. Emma mag alleen de bovenste, jonge scheuten aftrekken. De oude blaadjes smaken te bitter. Thuis zal mama lekkere brandnetelsoep maken. Erg gezond en niet meer giftig na het koken.

Auw! Aai! Een netelblad prikt dwars door de handschoen van Emma. Al gauw verschijnen er bultjes op haar vinger. Die beginnen hevig te branden. Netels willen niet op het menu staan van dieren en mensen, zegt mama. Ze kunnen hevig prikken als je ze aanraakt. Brandharen spuiten het netelgif in je huid. Mama zoekt een blad van de grote weegbree. Ze knijpt en rolt het net zo lang tot er wat sap uit komt. Ze wrijft het op de zere plek van de vinger. Dat helpt, troost mama. Het tegengif verzacht de pijn.

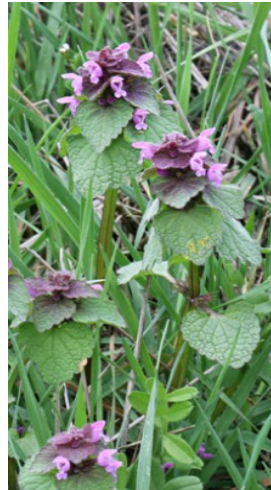
Van jonge, gedroogde brandnetelblaadjes kan je ook thee maken. Of je kan er kaas mee kruiden. Die heeft dan donkere spikkeltjes, zegt mama. Van de dikke vezels in de stengels spint men draad en weeft men neteldoek. Die gebruikt mama in de keuken als een soort zeefdoek. Ook hemden maakt men nu van neteldraad. Er is wel 40 kg netels nodig om één hemd te weven. Neteldraad is aangenaam en licht om dragen, en sterker dan katoen.

Op woensdagnamiddag mag Emma naar opa. Achteraan in zijn grote tuin laat opa wilde planten hun gang gaan. Vooral bij het tuinafval hebben grote brandnetels het naar hun zin. Ze groeien er vanzelf. Van netelsap maakt opa een sproeimiddel om de groenten in zijn moestuin te beschermen tegen insecten, vooral tegen bladluizen.

Tijdlingen

Opa neemt Emma mee naar dit natuurhoekje in zijn tuin. In een vlinderboek toont hij mooie foto's van enkele dagvlinders: kleine vos, atalanta en dagpauwoog. Deze vlinders gebruiken de brandnetel als gastplant. Vooral op zonnige plaatsen leggen ze hun eitjes aan de onderkant van de netelblaadjes. Opa en Emma gaan op zoek. Uit de eitjes komen rupsen. Met een onstilbare honger blijven zij knagen aan de blaadjes tot ze groot genoeg zijn om te verpoppen tot volwassen vlinder. Ook sommige kevertjes zijn dol op een hapje van de grote brandnetel. Vanaf juni bloeien de kleine, groene bloempjes. Ze hangen als katjes, vertelt opa.

Foto's: Désiré Vanautgaerden

In de tuin van opa staan ook andere planten die zich netel noemen, maar dat zijn geen echte netels, weet opa. Paarse en witte dovenetels hebben mooie, grotere bloemen. Die zitten in een soort krans rond de stengel. Hommels zuigen de zoete nectar gulzig op uit de bloempjes. Hun blaadjes lijken op die van de netels. Maar wij lusten ze niet.

Brandnetels zijn het lekkerst !

Brandnetelsoep voor 4 personen (recept Jeroen Meus):

Een vergiet vol (400 g) jonge onbespoten blaadjes (pluk niet in vervuilde omgeving, stad of wegberm); 1 stam prei; 1 courgette; 1 grote aardappel; 2 uien; 2 teentjes knoflook; tijm en laurier; 3 liter groentebouillon; enkele peterseliestengels; vetstof; peper en zout.

Bereiding:

Was de brandnetelblaadjes in ruim water (handschoenen). Spoel en snij de courgette en prei. Snij de uien grof, de aardappel in dobbelstenen. Stoof de uien en de groenten aan in de pan. Bind de takjes tijm, laurier en peterselie tot een kruidentuil en voeg toe. Voeg tenslotte de brandnetels toe. Kruiden met peper en zout. Overgiet met de bouillon en laat met het deksel op de pot pruttelen gedurende een half uur op een zacht vuur.

Afwerking:

Verwijder de uitgekookte kruidentuil en mix de soep glad met de staafmixer. Proef en voeg naar smaak zout en peper bij. Voor een meer feestelijke netelsoep voeg je wat room toe. Smakelijk!

Activiteiten

Deelnemingsvoorwaarden :

VHM-leden nemen gratis deel aan de ledenactiviteiten.

Alleen als het speciaal vermeld is, betalen leden bijvoorbeeld reiskosten. In voorkomend geval betalen niet-leden meer dan leden.

Niet-VHM-leden betalen per activiteit € 1 per volwassene bij de start van de activiteit.

Hebt u nog vragen of wenst u nog meer informatie : contacteer ons infocentrum : 016/23 05 58 of infocentrum@vhm.be

Het infocentrum is open elke werkdag van 9 uur tot 17 uur.

APRIL 2016

Zondag 10 april om 14.30 uur

Het Rodebos: op zoek naar de daslook o.l.v. Ernst Gülcher

Samenkomen: Parking Rodebos, Leuvensebaan in Sint-Agatha-Rode (tegenover huisnummer 168A)

Het Rodebos tussen Sint-Agatha-Rode en Ottenburg ruikt in het voorjaar naar de daslook die daar massaal groeit en bloeit. Maar ook op andere vlakken is dit echt een niet te missen ontdekkingstocht met heide, bronnen, mooie valleien, het riviertje de Laan, steile hellingen, schapen, een watermolen en niet te vergeten alle mogelijke soorten bomen en struiken van-bij-ons.

Zondag 17 april om 14.30 uur

Panoramawandeling o.l.v. Yvette Toison

Samenkomen: Sint-Jacobsplein aan de kerk in Leuven

We vertrekken aan de Sint-Jacobskerk (één van de overgebleven Leuvense stadswonderen) en wandelen via enkele merkwaardige parken, nieuwbouwwoonerven en pittoreske straatjes omhoog naar de Remyvest en de Luibank. Via de Brusselse Poort naar de Mechelsevest: aan de Wijnpers is het genieten van een panoramisch zicht op de vele torens en historische gebouwen van de stad.

Weer afdalen doen we via enkele gezellige, groene en autoluwe straatjes. Een merkwaardig en minder gekend stukje van de stad, hou rekening met een beetje klimwerk, en geniet van de vele mooie steegjes en straatjes waar de bewoners hun voor-, achter- en binnentuintjes koesteren.

Dinsdag 19 april om 18.30 uur

Florawandeling: inventarisatie van holle wegen o.l.v. Piet De Becker en Rik Lenaert

Samenkomen: Kerk van Korbeek-Dijle (Stationsstraat)

De meesten zullen het niet beseffen, maar het Dijleland heeft de hoogste dichtheid aan holle wegen van West-Europa. Het zijn er maar liefst 1500 en dat verspreid over het grondgebied van de 10 gemeenten van het Dijleland. Ruim 10 jaar geleden werden ze allemaal één voor één bezocht om op te lijsten welke planten er te vinden zijn. Dat leverde een ongelofelijke schat aan informatie op. Je zou het kunnen beschouwen als een historisch document. In 2016 willen we opnieuw een reeks van deze kleine landschapselementen bezoeken om na te gaan hoe de situatie veranderd is. Wie geïnteresseerd is om mee op stap te gaan en de flora van deze ravijnen te leren kennen, kan aansluiten op één van de 11 uitstappen van begin april tot einde augustus. Opgelet! Dit zijn geen gewone natuurwandelingen; we vullen de avond met het op naam brengen van plantensoorten, we maken gebruik van de flora en maken soortenlijsten. Dus: mensen die eens flink de benen willen strekken blijven misschien op hun honger zitten.

Zondag 24 april om 14.30 uur

De Dijle van Waver tot Werchter: naar de bron van de Molenbeek in Pellenberg o.l.v. Hugo Dehennin

Samenkomen: Parking kasteel De Maurissens (Lucinaparking), Weligerveld 6 in Pellenberg

Deze wandeling voert ons doorheen het natuureservaat

Langenbos-Koebos, waar naast een uitzonderlijke flora ook imposant werk van de bever te bewonderen valt. Door de velden wandelen we naar de Herendaalhoeve. In een diep, ontoegankelijk kloofdalen met de toepasselijke naam De Hel, ontspringt daar de meest noordelijke arm van de Molenbeek. Vanaf Herendaal gaat het bergaf, o.a. langs een stukje bos met een respectabele voorgeschiedenis. Deze wandeling is ongeveer 6 km lang en er moet af en toe geklommen worden, ook op iets minder gemakkelijke bospaden.

Zondag 24 april

Erfgoeddag – Rituelen

Meer info op www.erfgoeddag.be

Maandag 25 april om 14.30 uur

Seniorenwandeling: Lentewandeling in Bertembos o.l.v. Marc Hamerlynck
Samenkomen: Toverbergstraat (tegenover Avia tankstation) in Veltem-Beisem

In de lente eventjes ontspannen in een bos tussen de lentebloeiers en het jonge groen, maar ook uitkijken naar de rode mieren met hun talrijke zuidoost gerichte mierennesten in volle activiteit. We zakken af naar de 'hoge beek', die voorheen de 'wolvengracht' genoemd werd (in afwachting van de terugkeer van wolven die wellicht binnenkort de Duits - Belgische grens terug oversteken) en een bezoek aan een volautomatische splinternieuwe manège.

Zaterdag 30 april vanaf 14 uur

Feest op het Kerkplein in Heverlee

Ook dit jaar zal VHM vzw met een infostand aanwezig zijn op het buurtfeest in Heverlee (Kerkplein/Waversebaan). Kom een kijkje nemen en neem deel aan onze actie: 'Nomineer jouw boom tot koesterboom van Leuven!' (Klimaatwerf 1001 Bomen) Meer info over deze actie vind je elders in deze Tijdingen.

MEI

Zondag 1 mei om 6 uur

Vroege-vogelwandeling o.l.v. Louis en Jan De Smet

Samenkomen: Parking recreatiepark Zoet Water, Maurits Noëstraat in Oud-Heverlee

Kom mee genieten van het gratis (voor VHM-leden) ochtendconcert, u aangeboden door het voltallig vogelenkoor.

Zondag 1 mei om 14.30 uur

Bomenwandeling o.l.v. Yvette Toison

Samenkomen: Aan de moerasseik op de Grote Markt in Leuven

In het kader van de Klimaatweek van de Stad Leuven die start op zaterdag 30 april.

Dinsdag 3 mei om 19 uur

Florawandeling: inventarisatie van holle wegen o.l.v. Piet De Becker en Rik Lenaert

Samenkomen: Sint-Veronakapel, Kapellestraat in Leefdaal (Bertem)

Meer info: zie Florawandeling van 19 april.

Donderdag 5 mei om 14.30 uur

Wandelpad Prosper Van Langendonck o.l.v. Germaine Heeren en Ana Assuncao-Alvim

Samenkomen: St.-Jozefkerk, Hutstraat in Relst (Kampenhout)

Prosper van Langendonck was één van de nieuwlichters in de Vlaamse literatuur rond het einde van de 19e en begin 20e eeuw. Hij stichtte samen met August Vermeylen de "Van nu en straks"-beweging en kwam graag op vakantie in Relst. Wij volgen zijn omzwermingen in de waterrijke Brabantse vlakte aan de rand van het leemplateau. Zoals tijdens onze wandelingen in de Rotte Gaten in Meerbeek en het Warandebos in Everberg zitten wij ook hier in het oude overstromingsgebied van de Dijle met zijn talrijke beken, rijke oevervegetaties en watermolens. Ook kastelen ontbreken niet op ons parcours o.a. het Wilderhof met zijn majestatische Wilderse dreef en golfterreinen.

Zondag 8 mei om 14.30 uur

Natuur in de stadsrand: het Arenbergpark o.l.v. Annelies Wouters en Rika Van Kersschaever

Samenkomen: 'Nieuwe' parking aan de rand van het Arenbergpark, waar de Dijle de Celestijnenlaan kruist.
Bereikbaarheid: openbaar vervoer: bus 2 of 616 - halte Kasteel Arenberg // fietsparking bij Auditorium Oude Molen // parking voor auto's aan de overkant van de Celestijnenlaan, tussen de hoogstamboomgaard en het Fablab, NIET op de plek van afspraak.

Beheerders van natuurgebieden op het platteland zijn terecht meestal erg blij als ze de zeldzame bijenorchis, kale vrouwenmantel of addertong op hun terrein aantreffen. In Leuven vinden we al die soorten in het Arenbergpark. Dit park is één van de grootste groene longen in de stadsrand en een enorm divers gebied met graslanden, een bos, een parkomgeving en verschillende soorten water: behalve de bron bij het kasteel zijn er de Dijle, de Langestaart, de Voer en de twee grote vijvercomplexen. Tijdens deze wandeling verwachten we ook knolsteenbreek, muskuskruid, gewone vogelmelk, grote egelskop en echte koekoeksbloem te zien. Die kunnen, o.a. dankzij een aangepast maaibeheer, allemaal in het park gedijen, en dat alles in een historisch kader van "onschatbare" waarde. Voor meer informatie, zie het artikel "Reigers in residence" op <http://nieuws.kuleuven.be/node/15205>

Zondag 15 mei (Pinksteren) om 14.30 uur

Vierseizoenwandeling: de Tomberg in Meerdaalwoud o.l.v. Hugo Dehennin

Samenkomen: parking aan het kruispunt Naamssteenweg - Weertsedreef in Haasrode (als je richting Namen rijdt rechts net voorbij de houten brug, maar er kan ook aan de linkerkant van de steenweg geparkeerd worden. Daar is meer plaats!)

Deze tweede vierseizoenwandeling brengt ons langs een aantal historische en prehistorische plekken: een nederzetting uit de steentijd, een (verdwenen) woudrechtbank, een stuk Romeinse heerbaan, springputten... maar we vergeten zeker niet naar de natuur te kijken. Half mei laat die zich immers van zijn beste kant zien in dit mooie stuk Meerdaalwoud! Af en toe moet er wat geklommen worden en op sommige plekken kan het, afhankelijk van het weer, modderig zijn.

Dinsdag 17 mei om 19 uur

Florawandeling: inventarisatie van holle wegen o.l.v. Piet De Becker en Rik Lenaert

Samenkomen: Korbeek-Dijle, Ormendaal

Meer info: zie Florawandeling van 19 april.

Woensdag 18 mei om 19 uur

Graslandinventarisatie o.l.v. Piet De Becker en Niko Boone

Samenkomen: kruispunt (spoorwegoverweg) Ophemstraat en Leibekstraat in Oud-Heverlee

Meer info: zie elders in deze Tijdingen

Zondag 22 mei om 14.30 uur

Paddenpoelwandeling o.l.v. Ernst Gülcher en Roel Verbeeke

Samenkomen: De parkeerplaats aan de camping 'La Hêtraie' aan de Rue de Weert-St-Georges tussen Sint-Joris-Weert en Nethen (er is daar een bushalte, bus 344).
We ontdekken de Paddenpoel en andere oude vijvers in het Meerdaalwoud. De appel- en mispelmomen zijn dan al wel uitgebloeid maar in het Paddenpoeldal is er altijd van alles te zien. De bron die het dal gevormd heeft, geeft het properste water van heel Vlaanderen en dat betekent dat er in de moerassige bodem allerlei soorten mooie planten groeien. We komen ook nog langs de Hertebroen en de Kluisbron. Dorst zal je dus niet hebben. Ooit waren hier 10 vijvers uitgegraven op last van de hertog van Arenberg en daarvan zijn er nu nog twee in goede staat. We stappen helemaal tot aan de Weertsedreef om daar de 'verloren vijver' aan de jachthut te bewonderen en maken misschien nog een ommeetje langs de Tiense Groef en de Romeinse Grafheuvels aan de Nethense Baan. Kinderen mogen natuurlijk mee en honden ook (aan de lijn).

Woensdag 25 mei om 19 uur

Graslandinventarisatie o.l.v. Piet De Becker en Niko Boone

Samenkomen: kruispunt Ophemstraat en Stationsstraat in Oud-Heverlee

Meer info: zie elders in deze Tijdingen

Zondag 29 mei om 14.30 uur

De Dijle van Waver tot Werchter: La Thyle in Court St. Etienne (Tangissart) en Villers-la-Ville o.l.v. Marc Tilmans en Isabelle Lamfalussy (Patrimoine Stéphanois)

Samenkomen: aan de kerk van Tangissart, Rue Notre Dame 12 in Court St. Etienne (Tangissart) (500m van treinstation La Roche-en-Brabant)

Afstand: 7,5km - ongeveer 3 uur stappen

Dit is het meest heuvelachtige deel van onze Dijlewandelingen en hier en daar kun je er zelfs een berggevoel aan overhouden. Het is een hele mooie wandeling in de valleien van de Thyle (die naar de Dijle afvloeit) en de Ry d'Hez in Tangissart en La Roche. Dit dorp dankt zijn naam aan de afgesleten Brabantse Sokkel die hier aan de oppervlakte komt maar 500 miljoen jaar geleden nog een machtig gebergte was. Zoals overal is de rots overdekt door het Zand van Brussel. De wandeling staat grotendeels in het teken van de geologie maar we komen ook zeer boeiende ecosystemen tegen zoals een oeroud heidelandschap met naaldhout, een moerassig elzenbroekbos aan de oever van de Moulin de Chevillont, een eikenbos met boshyacinten ...

Voordat we terug zijn op het vertrekpunt komen we ook nog veel erfgoed tegen zoals de site van Villers-la-Ville en de oude Rue du Ghête, vanwaar we genieten van een prachtig uitzicht op de twee valleien.

Organisatie: L'Action Environnement de Beauvechain, Les Amis du Parc de la Dyle, Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud vzw

Wie van de gelegenheid gebruik wil maken om de indrukwekkende historische site van de Abdij van Villers-la-Ville (Rue de l'Abbaye 55 in Villers-la-Ville) te bezoeken: afspraak om 11 uur aan de abdij. De toegang kost 6 euro en achteraf kan je wat eten (ook picknick) in het nabijgelegen Chalet de la Forêt.

Zondag 29 mei om 14 uur en 15 uur

Dag van het Park: Parkjeswandelingen in de buurt o.l.v. Yvette Toison

Samenkomen: Dijleparkje achter de Dijlemolens, Zwarte Zusterstraat in Leuven

Wandelingen om 14 uur en 15 uur (duur 45'). De buurtwerking van Redingenhof en de groendienst van Leuven hebben er leuke en informatieve standjes. Je kan er ook terecht voor wat lekkers.

Maandag 30 mei om 14.30 uur

Seniorenwandeling: Paddenpoelwandeling o.l.v. Ernst Gülcher en Roel Verbeeke

Samenkomen: De parkeerplaats aan de camping 'La Hêtraie' aan de Rue de Weert-St-Georges tussen Sint-Joris-Weert en Nethen (er is daar een bushalte, bus 344).

We ontdekken de Paddenpoel en andere oude vijvers in het Meerdaalwoud. De appel- en mispelmomen zijn dan al wel uitgebloeid maar in het Paddenpoeldal is er altijd van alles te zien. De bron die het dal gevormd heeft, geeft het properste water van heel Vlaanderen en dat betekent dat er in de moerassige bodem allerlei soorten mooie planten groeien. We komen ook nog langs de Hertebrom en de Kluisbron. Dorst zal je dus niet hebben. Ooit waren hier 10 vijvers uitgegraven op last van de hertog van Arenberg en daarvan zijn er nu nog twee in goede staat. We stappen helemaal tot aan de Weertsedreef om daar de 'verloren vijver' aan de jachthut te bewonderen en maken misschien nog een ommetje langs de Tiense Groef en de Romeinse Grafheuvels aan de Nethense Baan. Kinderen mogen natuurlijk mee en honden ook (aan de lijn).

Dinsdag 31 mei om 19 uur

Florawandeling: inventarisatie van holle wegen o.l.v. Piet De Becker en Rik Lenaert

Samenkomen: Neerijse, kruispunt Langerodestraat, Eygenstraat, Kleine Puystraat

Meer info: zie Florawandeling van 19 april.

JUNI

Woensdag 1 juni om 19 uur

Graslandinventarisatie o.l.v. Piet De Becker en Niko Boone
Samenkomen: op het einde van de Eygenstraat in Neerijse (aan de Ijsebrug)

Meer info: zie elders in deze Tijdingen

Zondag 5 juni om 14.30 uur

De ronde van Terlanen o.l.v. Jan Aerts

Samenkomen: parking Sint-Michielskerk, Bollestraat in Terlanen

Afstand: ongeveer 6,8 km

De wandeling gaat door de Varrendel-vallei en een holle weg, die het Brabants leemplateau verbindt met de Laanvallei. Beide maken deel uit van het natuurgebied Vossekout. Een pad naast de Vossebeek voert ons naar de Laan, een sterk meanderende bijrivier van de Dijle waaraan Terlanen zijn naam te danken heeft. We steken dit riviertje over en klimmen aan de rand van een dal tot boven in het Rodebos. Hier vinden we nog een stuk heide begraasd door Hebridean-schapen. Via de watermolen van Terlanen komen we terug aan de kerk.

Woensdag 8 juni om 19 uur

Graslandinventarisatie o.l.v. Piet De Becker en Niko Boone

Samenkomen: aan de Dijlebrug langs de Neerijsebaan te Sint Joris Weert

Meer info: zie elders in deze Tijdingen

Donderdag 9 juni om 19 uur

Zomerexploratie o.l.v. Yves Vandenbosch

Samenkomen: Abdij van Park in Heverlee

Abdij van Park. Parel aan de kroon van Leuven en groenblauwe long. Vandaag verkennen we een klassieker, maar dan een klassieker met hypermoderne trekjes. De Abdij van Park, gesticht in 1129, heeft een beweging geschiedenis maar is dat redelijk ongeschonden doorgelopen. Op dit moment wordt de abdij grondig aangepakt zelfs in die mate dat ze een voorloper wordt in de toepassing van ultramoderne technieken. Meér weten? Kom meewandelen.

Meer info binnenkort op www.vhm.be ('Kalender')

Zondag 12 juni om 14.30 uur

Bosrandbeheer o.l.v. Luc Dekeyser

Samenkomen: parking begraafplaats, Kartuizersstraat in Blanden

Bij de ecologische en recreatieve waardebeoordeling van bossen speelt de aanwezigheid van een gevarieerde bosrand een voorname rol. Deze overgangszone naar het bos kan een belangrijke habitat zijn voor talrijke diër- en plantensoorten. In deze eerste verkenning van een deel van de noordelijke bosrand van het Meerdaalwoud, maken we kennis met een aantal waardevolle randen en wordt het beheer ervan toegelicht.

Dinsdag 14 juni om 19 uur

Florawandeling: inventarisatie van holle wegen o.l.v. Piet De Becker en Rik Lenaert

Samenkomen: Gemeentehuis in Bertem

Meer info: zie Florawandeling van 19 april.

Woensdag 15 juni om 19 uur

Graslandinventarisatie o.l.v. Piet De Becker en Niko Boone

Samenkomen: aan de parking op het einde van de Reigersstraat in Sint-Joris-Weert

Meer info: zie elders in deze Tijdingen

Donderdag 16 juni om 19.30 uur

Op zoek naar gierzwaluwen o.l.v. Fons Ramaekers

Samenkomen: hoofdingang stadskerkhof, Kerkhofdreef in Leuven

Meer info binnenkort op www.vhm.be ('Kalender')

Dinsdag 21 juni om 19.30 uur

Midzomeravondwandeling Doode Bemde o.l.v. Piet De Becker en Niko Boone

Samenkomen: station Oud-Heverlee: met de trein naar Sint-Joris-Weert (3')

Opgelet: we nemen de trein Leuven - Ottignies om 19.32 u stipt. Je dient zelf op voorhand een ticket te kopen voor deze rit (bijvoorbeeld in de ticketautomaat aan het stationsgebouw van Oud-Heverlee). Einde rond 22.00 u

Tijdens de jaarlijkse midzomerwandeling in de Doode Bemde wandelen we van zuid naar noord in de lengterichting door de Doode Bemde. Juni is voor velen de mooiste periode van het jaar hier. Meteen een gelegenheid om te genieten van de resultaten van de beheerwerken van de voorbije jaren, om van gedachten te wisselen over het gevoerde beheer, links en rechts wat planten,

vogels en andere dieren te bekijken. Alles wat je altijd al wilde weten maar nooit durfde te vragen kan hier aan bod komen. Tot dan!

Woensdag 22 juni om 22 uur

Glimwormenexploratie op de Bovenberg in Veltem-Beisem o.l.v. Germaine Heeren

Samenkomen: Bovenbergstraat 15, 3020 Veltem-Beisem

In de late avond thuiskomend werd ik in mijn tuin op een sprookjesachtig schouwspel verrast: duizenden vliegende lichtjes als van een uiteenvallend vuurwerk. Dat is al enkele jaren geleden. Sindsdien is de suburbanisatie ook in mijn buurt opgerukt. Toch zijn de glimwormpjes nog (weliswaar minder in aantal) aanwezig in mijn tuin en de nabije bosrand. Volgens Raphaël De Cock van de glimwormenwerkgroep gaat het zelfs om de eerder zeldzame kleine glimworm (slechts 7 waarnemingen in Vlaams Brabant), de enige waarvan ook de vliegende mannetjes licht afgeven. Glimwormen en vuurvliegjes behoren beide tot een bijzondere groep van lichtgevende kevers. In onze contreien komen drie soorten voor, maar mogelijk hebben ze last van o.a. habitatvernietiging en lichtvervuiling. Ik wil graag de vreugde bij het ontdekken van deze betoverende lichtjes, vliegend of verstrooid tussen groen, bladeren en één zelfs gevonden tussen grint, met jullie delen op gevaar af dat ze dit jaar vroeger actief zijn of bij regenweer hun lichtjes doven.

Zondag 26 juni om 14.30 uur
De Dijle van Waver tot Werchter: De vallei van de rivier Train in Grez-Doiceau o.l.v. Ernst Gülcher en Jacques Sténuit

Samenkomen: achter de kerk van Grez-Doiceau

Deze wandeling loopt over de hellingen langs de vallei van de Train, een andere bijrivier van de Dijle. We krijgen mooie doorkijkjes op de golvende zandige heuvels van het Brabants Plateau.

Maandag 27 juni om 14.30 uur

Seniorenwandeling Bosrandbeheer o.l.v. Luc Dekeyser

Samenkomen: Parking begraafplaats, Kartuizersstraat in Blanden

Bij de ecologische en recreatieve waardebeoordeling van bossen speelt de aanwezigheid van een gevarieerde bosrand een voorname rol. Deze overgangszone naar het bos kan een belangrijke habitat zijn voor talrijke dier- en plantensoorten. In deze eerste verkenning van een deel van de noordelijke bosrand van het Meerdaalwoud, maken we kennis met een aantal waardevolle randen en wordt het beheer ervan toegelicht.

Dinsdag 28 juni om 19 uur

Florawandeling: inventarisatie van holle wegen o.l.v. Piet De Becker en Rik Lenaert

Samenkomen: Ridderstraat in Neerijse

Meer info: zie Florawandeling van 19 april.

JULI

Zondag 3 juli om 14.30 uur

Kartuizerwandeling o.l.v. Maria Renders

Samenkomen: Sint-Jacobsplein in Leuven

We vertrekken op het St. Jacobsplein en wandelen langs rustige straten naar de Kartuis. Onderweg genieten we van de Kruidtuin en enkele groene buurtparkjes. Na het Mariapark bereiken we, via groene en autoluwe straten, de Remyvest. Via het Groefplein keren we terug naar ons vertrekpunt. Een aangenaam en goed bewandelbaar parcours in een deel van Leuven dat weinig gekend is.

Zondag 10 juli om 14.30 uur

Rond het kasteel van Horst o.l.v. Marc Artois

Samenkomen: op de parking van het kasteeldomein van Horst, Horststraat 28 in Holsbeek (Sint-Pieters-Rode).

Bereikbaar: met de fiets: knooppunt 65 van het provinciale fietsroutenetwerk // met de bus: Lijn Leuven - Aarschot, nr. 310, halte Sint-Pieters-Rode / Horst. Er is ook een belbus. Meer info: www.delijn.be. We bezoeken het landschap rond het kasteel van Horst, een geliefkoosde trekpleister in het mooie Hageland. Het Agentschap Natuur en Bos wist in 2007 het 113 ha grote kasteeldomein, gelegen in de Wingevallei, aan te kopen en investeert in het herstel van oude landschapselementen, hagen, houtkanten en dreven, die eigen waren aan het landschap in de 19 de eeuw. Wij maken tijdens onze ontdekkingstocht kennis met de oude eikenbossen, de verschillende

waterpartijen, de bloemenrijkdom van de vochtige en onbemeste graslanden en de akkers met fraaie holle wegen. Einde van de wandeling voorzien rond 17 uur.

Dinsdag 12 juli om 19 uur

Florawandeling: inventarisatie van holle wegen o.l.v. Piet De Becker en Rik Lenaert

Samenkomen: kruispunt Wolfshagen, Grote Keistraat, Hoekstraat in Neerijse

Meer info: zie Florawandeling van 19 april.

Zondag 17 juli om 14.15 uur

Heverleebos van zuid naar noord o.l.v. Yvette Toison

Samenkomen: Vertrek aan parking Jezuïetenhuis, Waversebaan 220 in Heverlee

Om 14.23 uur nemen we in groep de lijnbus 337 naar het Zoet Water (voorzie een geldig vervoerbewijs of lijnkaart).

Afstand: ongeveer 8 km

Het "zoete" drinkbare water dat hier uit verschillende bronnen stroomt, voedt de aangelegde vijvers uit de 16de eeuw. Oude holle wegen doorsnijden de zuidrand van het beboste plateau. Langs de Vaalbeek slingert de enige lindendreef. Het dambordpatroon van eiken- en beukendreven verschijnt tussen 1750 en 1770 en houdt verband met jacht en bosbouw. Het neoclassicistische kasteel van Harcourt (1828) en de Maria Magdalenakapel (16de eeuw) in Vaalbeek getuigen van het middeleeuwse verleden. Reeds in de 15de eeuw komt dit oude bos in het bezit van de familie de Croy. Het Arenbergkasteel te Heverlee is met het vrijwoud verbonden door de Hertog Engelbertlaan, die wat verder Prosperdreef wordt. Het arboretum is een levend museum dat in 1930 werd aangelegd om te onderzoeken hoe uitheemse bomen hier groeien. Via de kleine voetgangerstunnel wandelen we onder de E40 terug naar ons vertrekpunt.

Zondag 24 juli om 14.30 uur

Ter Bronnen, Torfbroek en List o.l.v. Jan Aerts

Samenkomen: Sint-Stefanuskerk, Peperstraat in Nederokkerzeel
Afstand: ongeveer 6,2 km

Vertrekkend vanop het driehoekig kerkplein van Nederokkerzeel, komen we via akkerland en een uitloper van het moerasbos aan in het natuurreservaat Torfbroek. Opstijgend kwelwater zorgt voor een variatie aan kalkminnende en zeldzame planten in de graslanden en de laagveenmoerassen. Ter Bronnen ziet er meer uit als een park maar heeft een vergelijkbare plantengroei met o.a. orchideeën en parnassia. Na een wandeling door het open veld komen we in List, een oude woonkern van Nederokkerzeel, waar we nog een paar oude huizen kunnen bewonderen alvorens naar de Sint Stefanuskerk terug te keren.

Maandag 25 juli om 14.30 uur

Seniorenwandeling: De Voer in Tervuren. Naar de bron van de Voer in het Zoniënwoud o.l.v. Ernst Gülcher

Samenkomen: aan de trappen van de kerk op de Markt in Tervuren.

In het kader van ons jaarthema 'De Dijle van Waver tot Werchter' gaan we op zoek naar de bron van de Voerbeek. Die ligt ergens midden in het Zoniënwoud verborgen in een regelrechte natuurwildernis maar om er te komen vertrekken we wel vanuit het mooi aangelegde dorp Tervuren en passeren we enkele kastelen en andere huizen met mooie tuinen. We gaan zien hoe ver we komen en als de tijd en energie het toelaten verkennen we ook nog een stukje van het park en de vijvers van Tervuren en Vossem. Kinderen mogen natuurlijk mee en honden ook (aan de lijn).

Dinsdag 26 juli om 19 uur

Florawandeling: inventarisatie van holle wegen o.l.v. Piet De Becker en Rik Lenaert

Samenkomen: Langendaalstraat, voorbij resto Meerdael (Naamssesteenweg rechts)

Meer info: zie Florawandeling van 19 april.

Zondag 31 juli om 14.30 uur

De Dijle van Waver tot Werchter: van Gastuche naar Basse-Wavre en Wavre o.l.v. Christine Paillet en Ernst Gülcher

Samenkomen: parking treinstation van Gastuche, Gare de Gastuche in Grez-Doiceau

Vanaf La Drève des Anglais stijgen we naar het plateau van Ottenburg en dalen dan af door het Bois de Laurensart naar Le Culot en Basse-Wavre. Wie wil kan nog enkele kilometers verder langs de Dijle naar Wavre. Je kunt met de trein terug naar Gastuche. Geniet van de prachtige natuur en de vergezichten. Tijdens de wandeling krijg je uitleg over de geplande ringweg door het Bois de Laurensart en de campagne die tegen dat plan wordt gevoerd om de natuur te behouden. Deze wandeling wordt georganiseerd door Les Amis de La Dyle, Action Environnement Beauvechain en Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud vzw. Deze familiewandeling is helemaal gratis en inschrijving is niet nodig. Zorg wel voor watervast schoeisel. De afstand is ongeveer 5 kilometer. Honden mogen ook mee aan de leiband. Deze wandeling is tweetalig Vlaams/Frans. Gastuche ligt op de spoorlijn tussen Leuven en Waver/Ottignies.

Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud vzw

Voor super-speurneuzen:

Grote brandnetels (*Urtica dioica*) vind je over heel België. Het zijn dus zeker geen zeldzame planten. Met duizenden groeien ze in groepen op vochtige plaatsen met veel schaduw. Je vindt ze in vochtige loof- en naaldbossen, rietvelden, maar ook op stortplaatsen, wegbermen en in je tuin. Ze houden vooral van stikstofrijke bodems. Stikstof is een belangrijke meststof die door rivieren en beken wordt afgezet op de oevers.

In de lente schieten de plantjes weer uit. Netels overleven de winter dank zij hun gele, sterk vertakte wortels. De eironde bladeren zijn spits, met een gezaagde bladrand.

De bladeren staan rond de vierkante stengel, twee aan twee over elkaar, kruisgewijs. Daardoor kunnen ze het licht beter opvangen om voedsel aan te maken.

Je hoort vaak:

“Als je met je hand van beneden naar boven over de plant strijkt, word je niet geprikt !”

De brandharen op de bladeren zijn allemaal opwaarts gericht. Je breekt ze dus (meestal) niet af als je in deze richting wrijft. Anders heb je pech !

Grote brandnetels zijn tweehuizig. Dat wil zeggen dat de kleine stamper- en meeldraadbloemen op afzonderlijke planten staan. De kleine, groene bloempjes bloeien vanaf juni en hangen als katjes. De mannelijke meeldraadbloemen kunnen plots verrassend openspringen door de zonnewarmte en schieten het stuifmeel in een wolkje omhoog. De pluizige vrouwelijke bloempjes vangen het stuifmeel uit de wind op. De bevruchte stamperbloempjes worden éénzadige vruchtjes. Huismussen lusten die wel.

Brandnetels zijn heel nuttig. Door hun talrijke aanwezigheid in onze onmiddellijke omgeving zijn zij een paradijs om insecten en hun gedrag te observeren. Dus laten we er voor zorgen een geschikt plekje in onze tuin niet te maaien en wat tuinafval uit te strooien. De brandnetels zullen er vanzelf groeien.

Tijdlingen

Doe maar mee!

Je zou in de klas papier kunnen maken van netelstengels. Zo ga je te werk. De stengels wassen en droogwringen. Ze daarna met een schaar uit elkaar trekken en de harde kern verwijderen. Met een stamper in een vijzel pletten of fijnmalen. Deze pulp in een bakje warm water brengen en opscheppen met een soort rechthoekige platte zeef. Het water loopt er uit. De pulp nu ondersteboven op een nat doek keren. Een ander doek er bovenop leggen, plus een zwaar gewicht om de pulp plat te drukken. Laten drogen en zo wordt het één blad papier, ééntje dat je wel zelf gemaakt hebt met een uniek oppervlak en eigen kleur. Je kunt het papier ook kleuren en een mooie vorm geven.

Brandnetelgier bekom je door brandnetels minstens 24 uur te laten weken in water. Dit biologisch bestrijdingsmiddel voorkomt niet alleen insectenplagen, maar is tevens een ideale meststof voor de moestuin.

Tekst: Yvette Toison

Illustraties: Julie Puttemans

Rupsen van landkaartje op brandnetel.

Afscheid van Frans Vandenwijngaerden, gewaardeerde natuurgids, echte natuurvriend,

Wie ooit met Frans op wandel ging -en dat zijn er zeer veel- verwachtte geen hoogdravende wetenschappelijke uiteenzettingen. Je mocht eerder wetenswaardigheden verwachten die correct en interessant waren voor zijn divers publiek.

Frans werd dikwijls gevraagd om zeer jonge kinderen te gidsen. De scholen van Oud-Heverlee konden op hem rekenen. Zelfs kleutertjes wist hij te boeien: slakken, kevers, waterpeper en er mocht ook geklauterd worden en blaadjes mochten in het rond vliegen.... "Laat ze maar genieten van onze bossen", zei hij dan, "Zo leren ze ervan houden en later worden ze beschermers". Met een warm gevoel werd de wandeling afgesloten en Frans mocht volgend jaar nog met hen op stap!

Tijdens de week van het bos werd het zeer druk: vele klassen kregen Frans als gids, via Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud. En hoeveel keren was hij de vaste gids van de bosklassen op De Kluis?

De leraar Frans bereidde zijn tocht zeer goed voor. Het parcours werd in functie van de verwachtingen samen met enkele collega-gidsen meermaals verkend. Een tiental stopplaatsen met aandachtspunten werd genoteerd. Thuis snuisterde hij dan in zijn uitgebreide informatie en zo zorgde hij voor een degelijk gedocumenteerde wandeling. Wat waren de kindjes blij als ze met een kiemende eikel, een zwanenmossel of een dennenappel afgeknaagd door een eekhoorn (of was het door een muis?), naar huis stapten! Vele leerkrachten vroegen Frans steevast terug.

In Tijdingen werden vele jaren na elkaar wandelingen aangekondigd met Frans Vandenwijngaerden als gids. Frans was een plezante gids: hij doorspekte zijn verhalen met humor. Hij durfde ook al eens van de weg afdwalen zodat we over beekjes moesten of door modderige karrensporen van

veldwegen. Een enkele keer moesten we elkaar de hand geven om veilig van een besneeuwde helling te geraken. Een enkele wandelaar vroeg dan wel eens of hij de weg nog wel wist, waarop hij elke keer antwoordde: "Een gids loopt niet verloren, maar doet hoogstens een omweg...."

Zijn geliefkoosd terrein was de omgeving van Het Zoet Water. De zondagvoormiddag-wandelingen werden gesmaakt door een vaste groep. Het werden de fans van Frans. Het was soms hilarisch als enkelen voorspelden waar Frans een bepaalde anekdote zou vertellen.

Tijdens de zomer was Frans in zijn element, maar hij gidste ook graag in de herfst. Tijdens de winterperiode schoven we soms over de knuppelpaden terwijl we de watervogels bewonderden. Het seizoen waar hij naar snakte was wel de lente. In putteke winter ging hij al op zoek naar de eerste lenteverijsen: de katjes van de hazelaar en de wilg, het bingelkruid, de gele bloempjes van het speenkruid en de sleutelbloem.

Frans was graag bij zijn vrienden, dikwijls werd er na een wandeling nog nagebabbel. Frans genoot dan van zijn bruine Leffe en er werden afspraken gemaakt.

In de laatste mail die we van hem ontvingen schreef hij: "De operatie is gelukt, nu nog de nabehandeling... zet de bruine Leffe maar klaar."

Frans geloofde in een leven na de dood, dat heeft hij meerdere keren laten voelen. Vaarwel en tot ziens ergens op tocht in hemelse velden en bossen.

Bedankt voor alles.

Je zielsverwanten: de natuurvrienden

Mariette Vangoetsenhoven

KLIMAATWERF '1001 BOMEN': vind-ik-leuk

Nomineer jou boom tot koesterboom van Leuven!

Wij vinden bomen eigenlijk heel gewoon. Ze horen bij de aankleding van de stad. Ze produceren zuurstof en zuiveren de lucht. We vinden schaduw en koelte onder hun brede kroon. Ze geven rust in de drukte van de stad? Bomen kunnen eeuwenoud worden. Bovendien vertellen bomen in de stad hun eigen verhaal: legendes, historische feiten, gekke weetjes of interessante boomverhalen. Wij kunnen niet zonder bomen. Bomen verdienen onze verwondering, ons respect en onze bescherming.

Daarom nodigen wij je uit om jouw koesterboom te nomineren. Deelnemen kan je tot eind mei.

Deze bomen nemen we op in een eregalerij. Daaruit zullen jullie de koesterboom met de sterkste boodschap kunnen uitkiezen.

Bij welke boom in Leuven (of randgemeente) heb jij een mooie herinnering (bv. eerste kus, eerste stapjes, ...)? Of ken je een leuk verhaal over een boom? Welke merkwaardige, oude boom bewonder jij? Welke boom wil jij laten beschermen?

HOE GA JE TE WERK:

Zoek deze 'knop' op onze website www.vhm.be, daar kan je het deelnemingsformulier invullen en doorsturen.

Yvette Toison, Yves Vanden Bosch

Climate Express Tip

Bespaar op water!

Het blauwe goud

Heb je de voorbije weken af en toe je stukje vlees links laten liggen? Mooi zo! Maar ook water speelt een belangrijke rol. Naast industrie blijven huishoudens nog steeds de grootste bron van watervervuiling. Wasproducten, schoonmaakmiddelen, douchegels, tandpasta en wc-papier, ze verdwijnen allemaal in onze gootsteen en wc. En daarnaast gebruiken we per persoon zelfs zo'n 7.400 liter per dag!

Waterbesparing

Onze eerste watertip ligt voor de hand, bespaar op je waterverbruik! Dit kan met enkele simpele trucjes:

- Zorg voor een korte afstand tussen je waterboiler of stookketel, zo wordt je water sneller warm. Koud douche- of badwater vang je op in een emmer en gebruik je om de wc door te spoelen, de planten water te geven, ...
- Vervang een lekkende kraan zo snel mogelijk! Per dag kan die tot 36 liter water verspillen.

- Was je auto alleen als het echt nodig is en gebruik emmer en spons in plaats van de tuinslang.
- Het is echt niet nodig om 's zomers je gras te sproeien, je gazon kan wel wat verdragen. Zet je potplanten in de schaduw en kies bij voorkeur droogteresistente vaste planten uit voor je tuin.
- Als je toch moet gieten gebruik dan regenwater. Geen regenton? Met enkele grote emmers kom je voor een (stads)tuintje ook al een heel eind.
- Vang het kookwater van je groenten op en gebruik dit als bouillon voor soep of om bvb. couscous in te laten wellen.
- Draai de kraan dicht als je je handen inzeept en gebruik een beker bij het tandenpoetsen!
- Neem liever een douche dan een bad en kies voor een spaardouchekop.

Pas je koopgedrag aan

Daarnaast is het ook belangrijk om eens stil te staan bij de hoeveelheid water die wordt gebruikt bij de productie van levensmiddelen en consumptiegoederen. Kijk even mee!

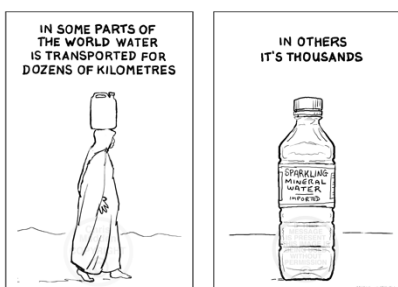
- 1 jeansbroek = 8.000-10.000 liter
- 1 kilo kaas = 5.000 liter
- 200 gram rundsvlees = 3.960 liter
- 500 gram rijst = 1.375 liter
- 1 liter melk = 1.000 liter
- 1 kopje koffie = 132 liter
- 1 boterham = 40 liter
- 1 blad A4-papier = 10 liter

Wie water wilt besparen neemt dus best zijn eet- en leefpatroon eens onder de loep. Wist je bijvoorbeeld ook dat biologisch geteeld voedsel geen pesticiden achterlaat in het grondwater en dit dus ook je waterafdruk doet verminderen?

Eco-logisch!

Maak tot slot de logische keuze en koop voornamelijk biologisch afbreekbare producten. Wasproducten, schoonmaakmiddelen, douchegel, tandpasta en wc-papier, ze verdwijnen allemaal in onze riolering én in de waterkringloop. Vervuild water is water dat geen (ecosysteem)diensten meer kan leveren en dat komt dus ook op waterspilling neer. Ecologische schoonmaakproducten bevatten zeepbestanddelen op plantaardige en minerale basis, terwijl synthetische middelen eerder op basis van aardolie zijn gemaakt. Zeep op plantaardige basis wordt geheel afgebroken in water. Ecologische producten zijn meestal ook fosfaatvrij, een teveel aan fosfaten leidt tot overvloedige algengroei in vijvers en waterstromen waardoor bacteriën al het zuurstof absorberen. Bestudeer dus goed de verpakking van je volgende shampoo of bus afwasmiddel en ga voor een ecologisch product, zoals bijvoorbeeld Froggy, Ecover of Klok. Het waterleven zal u dankbaar zijn!

Zelf je waterafdruk berekenen? Surf even naar www.watervoetafdruk.be.

Wist je dat ...

... douchegels of scrubs vaak micropartikels bevatten uit puur plastic? Deze kunnen niet worden afgebroken door een waterzuiveringscentrale en komen zo in de waterkringloop terecht.

Webstek: beatthemicrobead.org

Geen Big Jump 2016

Dit jaar komt er geen Big Jump in Heverlee. Natuurpunt ondersteunt de lokale acties niet meer, aangezien de deadline van de Kaderrichtlijn water van Europa verstreken is. Wat niet wegneemt dat lokale acties nog steeds mogelijk zijn. Maar in plaats van te springen kun je natuurlijk zelf nog steeds je beste beentje voorzetten, door op je waterverbruik en -vervuiling te letten!

Kristien Vermaelen

Bronnen:

www.watervoetafdruk.be

<http://waterfootprint.org/en>

<http://be.ecover.com>

Tweetende boswachters

Sociale media en boswachters? Het lijkt een bizarre combinatie, maar bij het Agentschap voor Natuur en Bos vormen ze een perfect duo. Boswachters hebben vandaag veel meer taken dan vroeger en moeten dus andere manieren vinden om het contact met hun publiek te behouden. Twitter kan daarbij helpen. In een ver verleden droeg de typische boswachter baard en hoed, nu heeft hij stevast een smartphone in de hand.

Begin 2015 openden vijf boswachters en één regiobeheerder van het Agentschap voor Natuur en Bos, na een mediatraining, een account op Twitter. Als volleerde 'tweeps' tweeten ze er sindsdien op los: over hun professionele bezigheden, over wat er in hun natuurgebieden te beleven valt, over het Agentschap voor Natuur en Bos, grappige anekdotes... Vanwege het grote succes sloten begin 2016 een zestal nieuwe boswachters zich

bij het groepje aan. Surf naar www.twitter.com/natuurenbos en je vindt het voltallige lijstje twitterende boswachters bovenaan. Wil je dus weten wat een boswachter nu eigenlijk doet, dan ben je hier aan het juiste adres. Maar ook als je wilt ontdekken waar je kunt wandelen, joggen, fietsen, spelen - kortom: genieten - van plaatselijk natuurschoon, dan loont het de moeite om de boswachter uit jouw provincie te volgen. www.twitter.com/natuurenbos

VHM eikelmuis op educatieve missie in Oost-Vlaanderen

In januari organiseerde Natuurpunt Herzele voor de basisscholen van de gemeente een educatieve tentoonstelling rond de eikelmuis. De organisatie deed hiervoor een beroep op de uitgebreide collectie opgezette dieren van VHM vzw en zo mocht onze opgezette eikelmuis een weekje pronken in Herzele. VHM vzw heeft een schriftelijke toelating van de Vlaamse overheid voor bewaring en gebruik van opgezette dieren voor educatieve doeleinden. Bij elk opgezet dier van onze collectie behoort een attest dat de vergunning bewijst.

Wie voor educatieve doeleinden op zoek is naar opgezette dieren, kan steeds contact opnemen met het infocentrum: infocentrum@vhm.be of 016/23 05 58

VHM-INSECTENHOTEL VOOR GBS DE LETTERBERG IN OUD-HEVERLEE

Voor de kinderen van Gemeentelijke Basisschool De Letterberg in Oud-Heverlee kan het jaar al niet meer stuk. Ze kregen begin 2016 een grotere, groene speelplaats met daarop niet alleen een nieuwe speelhut en klimparcours, maar ook een moestuin en een prachtig insectenhotel. Dat laatste werd gemaakt en geplaatst door Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud vzw. Ondanks het barre weer kwamen de kinderen van het eerste leerjaar een kijkje nemen bij de plaatsing door onze terreinploeg. De kinderen kijken al vol ongeduld uit naar de eerste hotelgasten.

Onroerend Erfgoed lanceert landschapsatlas

Op de inventariswebsite van het agentschap Onroerend Erfgoed (inventaris.onroerenderfgoed.be) kan je sinds kort de ankerplaatsen uit de Landschapsatlas terugvinden. Elk van de zeventig ankerplaatsen krijgt daar een eigen, uitgebreide fiche, met onder andere een beschrijving van het gebied, de precieze afbakening ervan en foto's.

Ankerplaatsen zijn vanuit een erfgoed-perspectief de meest waardevolle landschappelijke ensembles in Vlaanderen. Het zijn grotere landschappelijke gehelen waarin je een geheel van gevarieerde erfgoedelementen terugvindt. Ankerplaatsen zijn opgenomen in de Landschapsatlas, een inventaris die het agentschap Onroerend Erfgoed sinds 2001 beheert. In deze databank vind je alle relictten terug van traditionele landschappen. Naast ankerplaatsen zijn er ook afzonderlijke landschapselementen in opgetekend, zoals holle wegen, poelen en akkercomplexen. Je kan in de databank ook vlot filteren op specifieke zoektermen, bijvoorbeeld welke ankerplaatsen een abdijdomein bevatten.

(Tekening P Van Roy: Bierbeek, hoeve op de heuvel.)

Hoge Venenwandeling 28 februari 2016

Marc Artois bij rode bosmierenhoop.

Stroomopwaarts.

Fotoverslag: Roel Verbeeke.

Marc en Gwendoline aan het werk.

Verdwenen vengehucht Rheinartshof.

Zwerfvuildag

21 maart

2016

Moet er nog afval zijn?

Zo'n 25 enthousiastelingen, groot en klein, trokken tijdens de zwerfvuilactie de Doode Bemde in voor de jaarlijkse opkuis van de Dijleoevers. Spijtig genoeg nog steeds noodzakelijk. Het blijft voor sommigen blijkbaar onweerstaanbaar om flessen en andere rommel in de Dijle te kieperen. De afvalzakken raakten dus moeiteloos gevuld. Het vroeg hier en daar wel kunst- en vliegwerk om alles op de oever te krijgen. Van de Appeljee tot aan de monding van de IJse verzamelden we een 50-tal volle vuilniszakken. De pannenkoeken van Luc deden de vuile kleren en de enkele ondergelopen laarzen snel vergeten.

Ook Heverleebos werd opgekuist.

Graslandinventarisaties Doode Bemde 2016

Onder leiding van Piet De Becker en Niko Boone.

Naar jaarlijkse gewoonte worden bij de verschillende graslandinventarisaties een aantal Doode Bemde percelen grondig geïnterpreteerd op de aanwezige plantensoorten. Dit gebeurt al meer dan tien jaar en ook dit jaar worden percelen bezocht die een aantal jaar geleden ook al eens bekeken werden. Het doel van de inventarisatie is het gevoerde natuurbeheer te kunnen evalueren. Een gezonde dosis interesse naar determinatie van graslandplantensoorten en een hoge tolerantiedrempel voor muggen en dazen zijn ten zeerste aan te bevelen.

Woensdagavond 18 mei om 19 uur

Samenkomen: kruispunt Ophemstraat en Leibeekstraat te Oud-Heverlee (aan de spoorwegoverweg)

Woensdagavond 25 mei om 19 uur

Samenkomen: kruispunt Ophemstraat en Stationsstraat te Oud-Heverlee

Woensdagavond 1 juni om 19 uur

Samenkomen: einde van de Eygenstraat te Neerijse (aan de IJsebrug)

Woensdagavond 8 juni om 19 uur

Samenkomen: aan de Dijlebrug langs de Neerijsebaan te Sint Joris Weert

Woensdagavond 15 juni om 19 uur

Samenkomen: aan de parking op het einde van de Reigersstraat te Sint Joris Weert

(Foto: DVA)

Zet je beste hooivork klaar voor deze zomer!

Neem deel aan het Doode Bemde-kamp!

Hou jij ook van de natuur en heb je zin om een handje toe te steken in het natuurreservaat? Dat kan! Van 17 t.e.m. 24 juli 2016 organiseren wij ons jaarlijks zomerkamp in de Doode Bemde.

Hooikamp?

Om de variëteit van bloemen en planten in de Doode Bemde te behouden, moeten de graslanden twee keer per jaar gemaaid en gehooid worden. Bij de percelen die te nat zijn, wordt het hooi manueel afgevoerd. We laden het hooi op karren en stapelen het op een grote berg.

Hard labeur en geen plezier?

Nee, het is voor iedereen ook een weekje vakantie en daarvan genieten we met volle teugen. Enkele andere activiteiten: zwemmen, fietsen, bevers spotten, kaarten, vleermuizenwandeling, vogels ringen, barbecue, nachtvlinders kijken, naar vroedmeesterpadden luisteren, ...

Verblijf?

Uitvalsbasis is de comfortabele gîte De Smidse in Neerijse. Vandaar fietsen we naar de Doode Bemde (± 1 km).

Voor wie?

Iedereen vanaf 16 jaar met interesse voor natuur is welkom. Inschrijven kan per dag, of voor de hele week. Je kan online inschrijven via www.vhm.be of via het inschrijvingsformulier in deze Tijdingen.

Prijs?

Per **dag** betaal je € 15 (of € 18 voor niet-leden) voor de overnachting + het eten: drie heerlijke maaltijden per dag. Kom je een hele **week** dan kost dit € 90 (€ 70 voor -25 jarigen) als je lid bent van VHM of Natuurpunt, € 110 als niet-lid. Lidgeld van VHM kost € 18.

Meer informatie?

Je vindt meer foto's en info op www.facebook.com/doodebemde en www.vhm.be. Voor je andere prangende vragen kan je terecht op deze telefoonnummers: 016/23.05.58 (overdag), 0499/59.30.16 ('s avonds). **Tot dan!**

INSCHRIJVINGSFORMULIER ZOMERKAMP 2016

(Terugsturen voor 01/07/2016 naar het infocentrum VHM, Waversebaan 66, 3001 Heverlee of mailen naar infocentrum@vhm.be)

Naam:

Voornaam:

Straat:

Nr.:

Postcode:

Gemeente:

Telefoon:

Geboortedatum:

E-mail:

Aankruisen wat past:

Ik ben reeds lid van Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud vzw of Natuurpunt vzw.

Ik wens lid te worden van Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud vzw en stort het lidgeld van € 18 op rekening BE74 4310 5250 0107 (BIC: KREDBEBB) met vermelding **lidgeld 2016**.

Ik wens me in te schrijven voor het zomerkamp 2016 voor:

de hele week voor € 90 (€ 70 voor -25 j.) als VHM/Natuurpunt-lid of € 110 als niet-lid.

17/7 18/7 19/7 20/7 21/7 22/7 23/7 24/7

of dagen x € 15 (€ 18 voor niet-leden) = €

te storten op rekeningnummer: BE92 230-0028521-23 (BIC GEBABEBB) met duidelijke vermelding '**zomerkamp 2016**'.

Zondag
16.01.2016

De Doode Bemde

Loopt weer vol

